

Wetenschapstoets conform artikel 3.1 Comptabiliteitswet 2016 (3.1 CW)

Oordeel op basis van externe toetsing door: [prof.dr. Jacco Wielhouwer](#) en [dr. Joras Ferwerda](#).¹

Rapporteurs: Steven van Weyenberg (D66), Mahir Alkaya (SP) en Pieter Omtzigt

Wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen, Kamerstuk 36228, nr. 2. Het wetsvoorstel vloeit voort uit het plan van aanpak witwassen uit 2019 ([Kamerstuk 31477, nr. 41](#)). Aanvullende toelichting 3.1 CW ([Kamerstuk 36228, nr. 7](#))

Relevante documenten:

- o [Memorie van Toelichting](#) en bijlagen (Kamerstuk 36228, nr. 3; o.a. advies [AP](#), [ECB](#) en [ART](#); toets [DNB](#) en [ECB](#))
- o [Advies Raad van State en nader rapport](#) (Kamerstuk 36228, nr. 4)
- o [Kamerbrief](#) met toelichting plan van aanpak witwassen (2022D43338)

NB: deze toets gaat niet in op de juridische inbedding, of deze voldoet aan internationale richtlijnen, en of deze voldoet aan de AVG. De keuze om te werken met poortwachters wordt als gegeven beschouwd.

Legenda (in te vullen sub 'Oordeel'): **voldoende** **verdient aandacht** **verbeterpunt**

Onderdeel	Oordeel	3.1 CW-informatie in het voorstel	Verbetersuggesties o.b.v. wetenschappelijke kennis
1 Vindbaarheid van 3.1 CW-informatie		- o Volgens de afspraken over 'beleidskeuzes uitgelegd' dient de 3.1 CW-informatie bij een wetsvoorstel onder 'herkenbare kopjes' te worden opgenomen in de Memorie van Toelichting (MvT). Dat is hier slechts beperkt het geval: informatie staat veelal verspreid over de paragrafen i.p.v. geclusterd, en is onvolledig. Zo ontbreekt een duidelijke en meetbare formulering van de doelstelling. - o Op verzoek van de commissie Financiën heeft de minister op 28 november jl. een aanvullende toelichting op de 3.1 CW-informatie gestuurd. Hierin is de relevante informatie uit de MvT geclusterd en een enkele aanvulling toegevoegd. Dit laatste betreft de financiële gevolgen voor het Rijk die blijken uit de uitvoeringstoets, en verduidelijkende opmerkingen bij de informatie over de nagestreefde doeltreffendheid en doelmatigheid in de MvT.	N.v.t.
2. Maatschappelijke opgave (bedoeling)		- o Tegengaan van gebruik van legale financiële kanalen voor criminele doeleinden om zodoende bij te dragen aan de effectieve preventie en repressie van allerlei vormen van (ondermijnende) criminaliteit (p.1). - o Volgend uit het plan van aanpak uit 2019 wordt ingezet op de volgende drie doelstellingen: A. Verhoging barrières witwassen; B. Vergroting effectiviteit poortwachtersfunctie en toezicht naleving; C. Versterking opsporing en vervolging. - o Dit moet bijdragen aan de vergroting van de integriteit van de financiële sector, (ook) op het terrein van het voorkomen en bestrijden van de financiering van terrorisme (p. 1).	- o Aanbeveling 1: expliciteer de maatschappelijke opgave en maak de doelen meetbaar. Zie ook het advies van de Algemene Rekenkamer uit 2021.² - o Toelichting: het ligt voor de hand dat het gaat om het verminderen van terrorismefinanciering en criminaliteit om zo de veiligheid en daarmee welzijn te bevorderen. Terrorismefinanciering en criminaliteit hebben indringende gevolgen voor de maatschappij. Uit internationaal onderzoek³ blijkt echter dat verschillende landen met hun (vergelijkbare) beleid een ander doel nastreven, zoals voldoen aan internationale verplichtingen, of als middel in de strijd tegen drugshandel, corruptie of belastingontwijking. - o De drie 'doelstellingen' (linkerkolom sub A, B en C) zijn de facto <i>middelen</i> om doelen te bereiken. De eigenlijke doelen zijn nodig om te kunnen evalueren.
3. Ingezette beleidsinstrumenten		Het wetsvoorstel bestaat uit vier onderdelen: 1. Verbod voor beroeps- of bedrijfsmatige handelaren in goederen om	o Conclusie: de beleidsinstrumenten dragen ten opzichte van de huidige situatie bij aan het bemoeilijken van witwassen (onderdeel 1) en het

¹ Joras Ferwerda maakt als onafhankelijk wetenschapper deel uit van de ethische commissie van [Transactie Monitoring Nederland](#) en adviseert de minister van J&V. Voor overige nevenfuncties: zie [website](#).

² Algemene Rekenkamer (2022) [Bestrijden witwassen deel 3: stand van zaken 2021](#).

³ Unger, B., Addink, H., Walker, J., Ferwerda, J., van den Broek, M., & Deleanu, I. (2013). Project 'ECOLEF', The Economic and Legal Effectiveness of Anti-Money Laundering and Combating Terrorist Financing Policy. Brussels: European Commission, p.27.

	    	transacties vanaf € 3.000 in contanten te verrichten; 2. Gegevensdeling mogelijk maken tussen instellingen van dezelfde categorie t.b.v. cliëntenonderzoek bij hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme, middels: a. Inspanningsverplichting om "redelijke" maatregelen te treffen om na te gaan of een cliënt bij een andere instelling diensten heeft afgenomen (pp. 5-6); b. Navraagplicht bij indicaties hoger risico (p. 6); c. Gegevensdeling van de bij wet genoemde gegevens (pp.6-7); d. Gezamenlijk register voor uitwisseling (voorwaardelijke) gegevens m.b.t. risico's (p. 7). 3. Gezamenlijk monitoren van transacties mogelijk maken voor banken (o.a. samenwerking tussen banken en Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU), middels: a. Creëren wettelijke grondslag voor gezamenlijke transactie-monitoring (pp. 7-9); b. Creëren mogelijkheid uitbesteden genereren van alerts (pp. 9-10); c. Wettelijk toestaan gebruik gepseudonimiseerde Burgerservicenummer (BSN) voor gezamenlijke transactiemonitoring (pp. 10-11). 4. Verduidelijking gebruik bijzondere categorieën persoonsgegevens (van zwaarwegend belang) en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, middels: a. Creëren specifieke grondslag voor verwerken bijzondere categorieën persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard bij cliënt-onderzoek, indien noodzakelijk (pp. 14-15); b. Melding ongebruikelijke transacties (pp. 14-15).	verkleinen van de <i>information gap</i>⁴ tussen diegenen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van monitoring (banken) en criminelen (2 en 3). - o <u>Ad onderdeel 1</u>: de meest directe methode om crimineel geld wit te wassen is het doen van cashaankopen, zoals bijvoorbeeld kunst, antiek, en sieraden⁵. Een verbod op cashaankopen boven een bepaald bedrag maakt witwassen en financiering van terrorisme moeilijker. Veel andere EU-landen gebruiken ook <i>cash bans</i> bij anti-witwasbeleid: België, Bulgarije, Kroatië, Tsjechië, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Letland, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije, Slovenië, en Spanje.⁶ - o <u>Dit verbod kan dus omzeild worden via andere landen en alternatieve kanalen.</u> - o Aanbeveling 2: Breid het verbod uit met diensten. - o Toelichting: witwassen is ook mogelijk via bijvoorbeeld consultancyopdrachten of vastgoeddiensten (renovatie e.d.).⁵ - o <u>Ad onderdeel 2</u>: de mogelijkheid van meer inzicht in data buiten het beperkte beeld van één instelling maakt het moeilijker om financieringsstromen te verbergen. Gegevensdeling kan bijdragen aan het voorkomen van shopgedrag. - o <u>Ad onderdeel 3</u>: het gezamenlijk monitoren van transacties kan de efficiëntie én effectiviteit van transactiemonitoring aanzienlijk verbeteren. - o Bij witwassen kan gebruikgemaakt worden van stromannen⁵ of het spreiden van transacties over verschillende banken⁷. Een overzicht van transacties van verschillende banken kan netwerken in kaart brengen. Dataonderzoek in Colombia laat zien dat <i>artificial intelligence</i> toegepast op netwerken witwassen beter kan detecteren.⁸ - o Ook in andere landen is het mogelijk maken van datadeling door banken onderwerp van gesprek. Italië is een initiatief gestart om naar Nederlands model datadeling mogelijk te maken - o Aanbeveling 3: overweeg de transactiemonitoring te beleggen bij een entiteit zonder winstdoelstelling. - o Toelichting: een niet-commerciële entiteit zal minder (interne) belangenconflicten hebben dan banken.⁹ - o Alhoewel transactiemonitoring effect heeft op witwasbestrijding¹⁰, is juist samenwerking nodig om effectief te zijn. - o Aanbeveling 4: stimuleer ook internationale samenwerking op dit terrein¹¹, om te beginnen in EU-verband. - o <u>Ad onderdeel 4:</u> deze verduidelijking is vooral van belang in het licht van de AVG (zie hierna). - o Het gebruik van de genoemde data kan

⁴ Zie bijv. Baron, D. P., & Myerson, R. B. (1982). Regulating a monopolist with unknown costs. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 911-930.

⁵ Teichmann, F. Recent trends in money laundering. *Crime Law Soc Change* 73, 237-247 (2020)

⁶ Zie voor details: Ernesto U. Savona and Michele Riccardi (eds), 2018, Mapping the risk of Serious and Organised Crime infiltration in European Businesses – Final report of the MORE Project. Milano: Transcrime – Università Cattolica del Sacro Cuore p.64

⁷ Reuter, P. & Truman, E.M. (2005). *Chasing dirty money: The fight against money laundering*. Peterson Institute

⁸ Garcia-Bedoya, O., Granados, O., & Burgos, J. C. (2020). AI against money laundering networks: the Colombian case. *Journal of Money Laundering Control*, 24(1), 49-62. Zie ook Oeben, M., Goudsmit, J., & Marchiori, E. (2019, August). Prerequisites and AI challenges for model-based Anti-Money Laundering. In *IJCAI 2019 Workshop*.

⁹ Ferwerda, J. (2017). The fight against money laundering: a public task?. In *Public or Private Goods?* (pp. 37-47). Edward Elgar Publishing.

¹⁰ Lucia dalla Pellegrina, Giorgio Di Maio, Donato Masciandaro & Margherita Saraceno (2020) Organized crime, suspicious transaction reporting and anti-money laundering regulation, *Regional Studies*, 54:12, 1761-1775

¹¹ Ferwerda, J. (2009). The economics of crime and money laundering: does anti-money laundering policy reduce crime?. *Review of Law & Economics*, 5(2), 903-929.

			helpen patronen en netwerken in kaart te brengen. Er is steeds een afweging tussen enerzijds betere detectie (en preventie) m.b.v. meer data en anderzijds bescherming van privacy.
4. Doeltreffendheid		- o In de MvT worden geen SMART-doelen geformuleerd. Dit maakt het vrijwel onmogelijk de doeltreffendheid en doelmatigheid te meten. - o In §3 (effectbeoordeling gegevensbescherming), onderdeel B, wordt de rechtmatigheid, noodzaak en evenredigheid van gegevensverwerking benoemd. Gegevensdeling vindt alleen plaats bij (indicaties van) een hoger risico op witwassen of terrorismefinanciering en in principe uitsluitend tussen instellingen binnen dezelfde categorie. Dit leidt volgens de MvT tot een effectievere manier van voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering, en voorkomt dat instellingen ten onrechte dienstverlening weigeren aan cliënten (pp. 16-18). - o Voor de balans tussen effectieve aanpak en privacy is, met het oog op evenredigheid en proportionaliteit, de grondslag versmald: a) Opzetten gezamenlijke voorziening geldt alleen voor banken (p. 20); b) Alleen transacties tussen particulieren van meer dan € 100 vallen binnen de reikwijdte van de gezamenlijke transactiemonitoring (pp. 20-21); c) Beperkingen op het delen van (noodzakelijke) transactiegegevens (p. 21); d) Extra waarborgen voor persoonsgegevens (p. 21); e) Cliënten worden geïnformeerd over verwerking persoonsgegevens (pp. 21-22). Hierop worden audits en evaluaties uitgevoerd (p. 22). - o De risico's die zich kunnen voordoen bij gezamenlijke transactiemonitoring betreffen volgens de MvT legitimiteit, privacy en informatiebeveiliging (p. 23).	- o Aanbeveling 5: om inzicht te krijgen in de effectiviteit en efficiëntie van de beleidsinstrumenten moeten concrete indicatoren worden benoemd – zie hieronder sub 8 (evaluatie). - o <i>Cash bans</i>, gegevensdeling en gezamenlijke transactiemonitoring kunnen witwassen moeilijker of duurder maken en daardoor ontmoedigen (preventie) of detecteren (handhaving). - o Er is een balans gezocht tussen privacy en effectiviteit. De risico's van gegevensdeling en gezamenlijke monitoring zijn erg beperkt ten opzichte van het huidige model, waar banken deze data al hebben. Gezamenlijke transactiemonitoring zal volgens het voorstel o.b.v. <i>gepseudonimiseerde</i> data plaatsvinden. - o Het feit dat nu alleen gegevensdeling plaatsvindt bij hogere risico's hoeft de effectiviteit niet te verminderen, omdat het risico op een informatieoverload verkleind wordt.^{12 13} - o Gezamenlijk monitoren levert naar verwachting een verbetering in kwaliteit, met een mogelijke reductie in maatschappelijke kosten. De verbetering in de kwaliteit komt met name door een grotere kans op het ontdekken van geldstromen die in kleine bedragen over verschillende banken worden verdeeld (smurfing)¹⁴. - o Aanbeveling 6: stel geen grens voor gezamenlijke (geanonimiseerde) monitoring van transacties tussen particulieren, en indien nodig, stel deze niet te hoog. - o Toelichting: een te hoge grens leidt tot een bekend patroon om geldstromen te verdelen ('smurfing')¹⁴. - o Bekende grenswaarden voor monitoring leiden tot aanpassing van gedrag om onder de radar te blijven.¹⁵ - o Instellingen wordt gevraagd zelf risico-gebaseerd te monitoren. Voor terrorismefinanciering kan een lage grens nodig zijn, terwijl voor bepaalde vormen van witwassen een hogere grens gebruikt kan worden. <i>Opmerkingen en neveneffecten</i> - o Bij banken bestaan risico's op het gebied van legitimiteit, privacy en informatiebeveiliging op dit moment in vrijwel gelijke mate. Uitzondering is de gegevensuitwisseling. - o Het risico bestaat dat navraag wordt gedaan met het oog op cliëntacceptatie op basis van bedrijfsdoelstellingen (liquiditeit, solvabiliteit van klant). De op te vragen informatie is hiervoor echter niet direct van belang. - o Een belangrijk neveneffect is de

¹² Unger, B., & Van Waarden, F. (2009). How to dodge drowning in data? Rule-and risk-based anti-money laundering policies compared. *Review of Law & Economics*, 5(2), 953-985.

¹³ Takáts, E. (2011). A theory of "Crying Wolf": The economics of money laundering enforcement. *The Journal of Law, Economics, & Organization*, 27(1), 32-78.

¹⁴ Bijv. Imanpour, M., Rosenkranz, S., Westbrook, B., Unger, B., & Ferwerda, J. (2019). A microeconomic foundation for optimal money laundering policies. *International Review of Law and Economics*, 60, 105856. En Reuter, P. & Truman, E.M. (2005). *Chasing dirty money: The fight against money laundering*. Peterson Institute.

¹⁵ Almunia, M., & Lopez-Rodriguez, D. (2018). Under the radar: The effects of monitoring firms on tax compliance. *American Economic Journal: Economic Policy*, 10(1), 1-38.

			verschuiving van witwasactiviteiten naar andere kanalen of landen. Het gebruik van diensten, offshorebanken, andere landen etc. leidt tot preventie in Nederland, maar hoeft niet te leiden tot minder criminaliteit. We wijzen weer op het belang van internationale samenwerking.
5 Doelmatigheid		○ In de MvT wordt nauwelijks melding gemaakt van de naar verwachting te besteden middelen. ○ De maatregel die het delen van gegevens tussen instellingen mogelijk maakt kan, volgens de MvT, zorgen voor een praktische uitvoering van de maatregel; centrale registratiesystemen leiden tot efficiëntere gegevensuitwisseling (pp. 19). ○ Onder meer Bureau Toezicht Wwft, DNB en de FIU hebben een analyse gemaakt van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (pp. 29-30). ○ Op advies van DNB is voor een meer risicogebaseerde benadering gekozen.	○ De maatschappelijke baten ten gevolge van toegenomen veiligheid zijn zeer moeilijk te kwantificeren.¹⁶ Informatie over de effectiviteit (zie sub 4) kan echter inzichtelijk gemaakt worden, naast de totale maatschappelijke kosten. ○ Gezamenlijke monitoring levert de financiële instellingen naar verwachting efficiëntie op zonder verlies aan (of zelfs: met toename van) effectiviteit. De grens voor te monitoren transacties (> €100) is hiervoor niet relevant. ○ De kosten van verplichte gegevensdeling zijn niet ingeschat. ○ Aanbeveling 7: vraag banken een indicatie te geven van het aantal transacties waarvoor gegevensdeling verplicht wordt, wat een kostenraming mogelijk maakt. ○ Mogelijke neveneffecten: - Door gegevensuitwisseling kan cliënten onterecht service worden geweigerd. De kosten daarvan zijn moeilijk te ramen. - Kosten voor banken worden uiteindelijk gedragen door de samenleving. Meer efficiëntie zou kunnen leiden tot lagere bankkosten. - Bij criminaliteitsbestrijding is er een uitruil tussen privacy en effectiviteit. Het belang van privacy is moeilijk in geld uit te drukken. De gevolgen voor inbreuk op privacy ten opzichte van de huidige situatie zijn beperkt tot gegevensuitwisseling als er een indicatie is van hoog risico. Gezamenlijke monitoring vindt volgens het voorstel gepseudonimiseerd plaats.
6 Financiële gevolgen voor het Rijk		○ Door de invoering van het verbod voor handelaren op contante betalingen vanaf € 3.000 komt de meldplicht voor handelaren te vervallen. Het is nog onduidelijk welk effect dit zal hebben op het totale aantal gemelde ongebruikelijke transacties en op de taakuitoefening van de FIU (p. 30). ○ Aanvullende informatie vanuit het ministerie geeft een schatting door de Belastingdienst van € 4,2 miljoen incidentele en € 3,1 miljoen structurele kosten.	○ Naar verwachting zijn de grootste financiële gevolgen voor de maatschappelijke sectoren en niet voor het Rijk. ○ Aanbeveling 8: monitor en evalueer het effect van het beleid op het totale aantal gemelde ongebruikelijke transacties en het werk van de FIU (kosten versus effectiviteit).
7 Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren en derden		○ Het wetsvoorstel bevat twee nieuwe verplichtingen voor instellingen: 1. Het verbod op contante betalingen vanaf € 3.000 voor handelaren van goederen. Het vervallen van cliëntonderzoek door handelaren leidt mogelijk tot vermindering in de structurele regeldrukkosten (€ 8,8 miljoen, zie p. 31). 2. De verplichting voor instellingen om navraag te doen naar risico's op witwassen en op financieren van terrorisme. De totale structurele nalevingskosten per cliëntonderzoek worden geschat	○ De kosten onder punt 2 (de verplichting voor instellingen om navraag te doen) zijn onderschat. Meerdere instellingen zullen een informatieverzoek krijgen. Als informatie verstrekt moet worden, zal het tijdsbeslag anders zijn dan wanneer er geen informatie is. ○ De kosten van een informatievraag en van het antwoord tellen dus niet automatische op tot € 69,75 omdat de beantwoording bij meerdere instellingen zal plaatsvinden. ○ Cruciale informatie over de hoeveelheid verzoeken ontbreekt. ○ Maatschappelijke kostenbesparing van gezamenlijke transactiemonitoring zijn

¹⁶ Ferwerda, J. (2018). The effectiveness of anti-money laundering policy: a cost-benefit perspective. In The Palgrave Handbook of Criminal and Terrorism Financing Law (pp. 317-344). Palgrave Macmillan, Cham.

		op € 69,75. Het is vooralsnog niet duidelijk hoeveel onderzoeken nodig zullen zijn en bij welke instellingen dat neerslaat (p. 31).	niet ingeschat. o Aanbeveling 9: maak met behulp van inschattingen van TMNL of banken een betere raming van de lasten.
8 Evaluatie- paragraaf: leren, bijsturen, verantwoorden		- o De MvT bevat een summier kopje 'audit en evaluaties' over gegevensverwerking in §3.2 (p. 22). Hierin worden de volgende evaluaties aangekondigd: - Deelnemende banken evalueren tweejaarlijks de naleving van artikel 34b en de verplichtingen t.a.v. cliëntenonderzoek en melding van ongebruikelijke transacties; - Deelnemende banken voeren jaarlijks een onafhankelijke audit uit naar de naleving van regels voor de bescherming van persoonsgegevens; - Vier jaar na inwerkingtreding van de wet voeren de ministers van Financiën en van Justitie en Veiligheid een evaluatie uit van de effectiviteit van gezamenlijke transactiemonitoring en van de naleving van de regels t.a.v. gegevensbescherming. - o §4.1 vermeldt dat het verbod op contante betalingen van € 3.000 voor handelaren over vijf jaar wordt geëvalueerd op 1) de effectiviteit van het verbod en 2) methoden om het verbod te omzeilen (p. 29, pp. 33-34 en p. 48). - o In §5.2 wordt gemeld dat, op advies van het Adviescollege Toetsing en Regeldruk (ART), het verbod op contante betalingen vanaf € 3.000 vijf jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd, waarbij ook oog zal zijn voor de gevolgen voor cliënten (p. 31). - o In de artikelsgewijze toelichting wordt summier benoemd dat artikel IV van de Wet de verschillende evaluaties vastlegt (pp. 48-49).	- o Aanbeveling 10: koppel de identificatiecodes die nu al gebruikt worden voor de feedbackloop tussen meldinstellingen en de FIU standaard aan strafdossiers bij het gebruik van informatie uit witwasmeldingen. Zo kan de effectiviteit van het meldsysteem inzichtelijker worden. - o Toelichting: het evalueren van het meldsysteem voor de bestrijding van witwassen in Nederland is lastig. Hoeveel meldingen banken doen en hoeveel daarvan door de FIU als verdacht worden bestempeld is bekend, net als het aantal witwasveroordelingen per jaar. Maar het is niet mogelijk te zien bij hoeveel van die veroordelingen meldingen van banken of andere meldinstellingen zijn gebruikt. Daardoor is niet vast te stellen of verbeteringen van het meldsysteem (wat ook deze wet beoogt) leidt tot meer veroordelingen. Aan toename van het aantal witwasveroordelingen kunnen immers ook andere oorzaken ten grondslag liggen, zoals een verhoogde inzet of aandacht van opsporingsdiensten. - o Aanbeveling 11: richt de beloofde effectiviteitsevaluatie niet alleen op compliance, maar juist op de mate van realisatie van de gestelde doelen. - o Aanbeveling 12: meet doeltreffendheid aan de hand van een aantal indicatoren en maak dit onderdeel van toezicht. Indicatoren: - Hoe vaak (%) informatie-uitwisseling leidt tot een andere beslissing. - Bij hoeveel gemelde transacties gezamenlijke monitoring heeft bijgedragen. - Hoeveel van de meldingen uiteindelijk leiden tot een aanklacht van het OM. - Hoeveel cashtransacties van boven de €3000 er ontdekt worden en hoeveel daarvan leiden tot een onderzoek naar criminele banden. - Hoe goed de risicoselectiemodellen zijn (onderzoek door banken en de FIU via steekproeven¹⁷). - Hoeveel niet gemelde transacties wel gemeld hadden moeten worden. - Hoeveel gemelde transacties ten onrechte zijn gemeld.

¹⁷ Ferwerda, J., & Reuter, P. (2022). National Assessments of Money Laundering Risks: Learning from Eight Advanced Countries' NRAs. (Equitable Growth, Finance & Institutions Insight). World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37305>